

MEMÒRIA

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
A TÀRRACO.
CAMP DE MART. ACCESSIBILITAT
(TARRAGONA, TARRAGONÈS)

30 de setembre del 2024 (P. 43042)

PROMOTOR

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA

Frederic Cervelló i Rodes

AUTORS

Judit Ciurana i Prast
Frederic Cervelló i Rodes

 Avinguda Catalunya, 34, 2n 5a
43002 Tarragona

 eos.arqueologia@gmail.com

 977 237 468

 www.eos-arqueologia.cat

Tarragona, 15 d'octubre de 2024

FITXA TÈCNICA

Intervenció autoritzada:	Documentació			
Referència resolució:	CLT_2024_EXP_ARQ002PREV-8162 (2275 CU00056 2024/1-43042)			
Lloc de la intervenció:	Tàrraco. Camp de Mart. Accessibilitat			
Municipi:	Tarragona			
Comarca:	Tarragonès			
Coordenades ETRS89 i altitud de l'àrea intervinguda:	x=353563,4 y=4553506,0 z= 60,60 msnm	x=353564,4 y=4553505,4	x=353564,4 y=4553504,6	x=353563,4 y=4553503,8
Context:	Urbà			
Promotor:	AJUNTAMENT DE TARRAGONA Plaça de la Font, 1 Tarragona · 43003 Telèfon: 977 296 100 ajuntament@tarragona.cat			
Dates de la intervenció arqueològica:	30 de setembre de 2024			
Director de la intervenció:	Frederic Cervelló Rodes EOS ARQUEOLOGIA, SCP NIF: J-55698195 Av. Catalunya, 34, 2n -5a 43002 · Tarragona eos.arqueologia@gmail.com			
Resum:	La intervenció arqueològica ha consistit en l'estudi dels perfils del tram inicial del corredor de servei excavat a la roca que comunica el Teatre Auditori del Camp de Mart amb l'avinguda de la Reina Maria Cristina. En el perfil nord-oriental d'aquest rebaix s'ha detectat la presència de tres trams molt deteriorats de la conducció de la mina de l'Arquebisbe (1798-segle XIX). Aquesta canalització formaria part del segment que connectaria l'aqüeducte, encara preservat avui dia, amb el distribuïdor existent al Palau Arquebisbal.			

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ I MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ	3
2. FONAMENTS DE DRET I PROTECCIÓ	5
3. SITUACIÓ DE L'ÀMBIT D'INTERVENCIÓ	7
4. SÍNTESI HISTÒRICA I ARQUEOLÒGICA DEL SECTOR	11
5. OBJECTIUS I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA	16
6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS I RESULTATS	17
6. 1. Tram 1	17
6. 2. Tram 2	18
6. 3. Tram 3	19
7. CONCLUSIONS	21
8. BIBLIOGRAFIA	24

ANNEX 1. PLANIMETRIA

ANNEX 2. REPORTATGE FOTOGRÀFIC

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

1. JUSTIFICACIÓ I MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ

L'Ajuntament de Tarragona, amb l'objectiu d'emprendre accions per a la conservació i millora dels equipaments que gestiona, va promoure l'abril del 2021 la redacció del *Projecte bàsic i executiu de la passarel·la del Camp de Mart*. El projecte anava acompanyat de l'informe de 10/05/2021 sobre l'afectació del Conjunt Històric i el seu entorn, redactat per l'arqueòleg municipal i cap tècnic de Patrimoni Joan Menchón Bes. Aquest projecte va quedar obsolet perquè no s'adaptava a la normativa del Codi Estructural que havia entrat en vigor el 10/11/2021, ni a les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i l'ús dels espais públics, ni al nou Codi d'accessibilitat de Catalunya.

El 10 de maig de 2024 l'Ajuntament de Tarragona va adjudicar a Gallego Arq, s.l.p. els serveis d'arquitectura per a la redacció del *Projecte bàsic i executiu per la millora de l'evacuació d'incendis i de l'accessibilitat del Teatre Auditori del Camp de Mart*. El projecte resolvia l'accessibilitat a l'escena amb la construcció d'una passarel·la que uniria l'accés al teatre auditori des de l'avinguda de la Reina Maria Cristina fins al primer nivell o planta d'escenari de l'edifici existent, i preveia a més que les persones amb mobilitat reduïda tinguessin plena accessibilitat a l'escena mitjançant l'esmentada passarel·la.

La Comissió Territorial de Patrimoni Cultural a Tarragona va examinar el projecte bàsic i executiu i en la reunió del dia 24 juliol de 2024 va adoptar l'acord de suspendre i requerir descripció escrita i planimètrica detallada del nou mòdul d'accés inclòs els materials, instal·lacions o d'altres que puguin condicionar el volum, tipologia, morfologia i cromatisme resultant, i d'autoritzar la resta d'actuacions del projecte amb les següents condicions:

- Cal que es realitzi una exhaustiva revisió i documentació dels perfils que limiten l'actual accés des de l'Avinguda Maria Cristina.
- Cal que es dugui a terme el control arqueològic dels moviments de terres que afectin el subsòl.

Per tal de donar resposta als requeriments en matèria d'arqueologia fets per la Comissió Territorial de Patrimoni Cultural a Tarragona, l'Ajuntament de Tarragona va adjudicar, en data 21 de d'agost de 2024, a l'empresa EOS ARQUEOLOGIA, S.C.P. l'estudi arqueològic del rebaix al terreny existent a l'accés de mercaderies a l'escenari del Teatre Auditori del Camp de Mart. El dia 24 de setembre de 2024 (reg. d'entrada núm. 9056/224295/2024)

l'Ajuntament de Tarragona sol·licità autorització per dur a terme la intervenció preventiva de documentació arqueològica a Tàrraco. Camp de Mart. Accessibilitat, pel dia 30 de setembre de 2024 i es proposava com a director de la intervenció a l'arqueòleg Frederic Cervelló Rodes (EOS ARQUEOLOGIA, S.C.P.). En data 28 de setembre de 2024, l'arqueòloga territorial va emetre informe favorable sobre la sol·licitud esmentada 3. El 30 de setembre de 2024, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar autoritzar la intervenció (Annex 3).

2. FONAMENTS DE DRET I PROTECCIÓ

La intervenció arqueològica es realitzà d'acord amb els següents fonaments de dret:

- Article 47 i següents de la Llei 9/1993 de 30 de setembre del Patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
- Decret 78/2002, de 5 de març de 2002 del Reglament de protecció del Patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
- Decret 304/2011, de 29 de març de 2011, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011); i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener de 2010, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

En més detall, en el Teatre Auditori del Camp de Mart de Tarragona hi conflueixen les següents proteccions:

- Tot el subsòl del terme municipal de Tarragona està protegit i declarat pel Decret 652/1966, de 10 de març (BOE de 22 de març de 1966) i d'acord amb l'àmbit III amb un nivell de protecció d'acord amb la vigent Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català de Bé Cultural d'Interès Nacional a la categoria de BCIN – zona arqueològica.
- El bé es troba dins la zona de respecte del «Conjunt històric», protegit i declarat pel Decret 652/1966, de 10 de març (BOE de 22 de març de 1966) amb un nivell de protecció d'acord amb la vigent Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català de Bé Cultural d'Interès Nacional a la categoria de CONJUNTS (BCIN) (Núm. BCIN 206; núm. BIC R-I-53-0073).
- El Camp de Mart es troba dins el catàleg de béns immobles culturals de les Normes de Planejaments Urbanístic de Tarragona i hi figura amb la protecció BCIL (B.5) (signatura d501).

- El bé està protegit pel Decret de 22 d'abril de 1949 de protecció de l'arquitectura militar i per la disposició addicional primera de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català (Núm. BCIN 4113).

3. SITUACIÓ DE L'ÀMBIT D'INTERVENCIÓ

La intervenció arqueològica s'ha dut a terme al Camp de Mart, a la ciutat de Tarragona (Annex 1, núm. 1-2). Es tracta d'un parc urbà de 2,46 ha situat al nord-est de la ciutat, entre l'Eixample a ponent i la Part Alta, als peus de la muralla i l'avantmuralla. El Camp de Mart limita amb l'avinguda de la Reina Maria Cristina (N), l'avinguda de Catalunya (O), el col·legi Sant Pau Apòstol (E) i el Passeig Arqueològic (S). Més concretament, l'àmbit d'intervenció es localitza a l'extrem nord-oriental del recinte, en el punt de contacte amb les instal·lacions del col·legi Sant Pau Apòstol i la porta d'accés a l'avinguda de la Reina Maria Cristina (**Figura 1**).

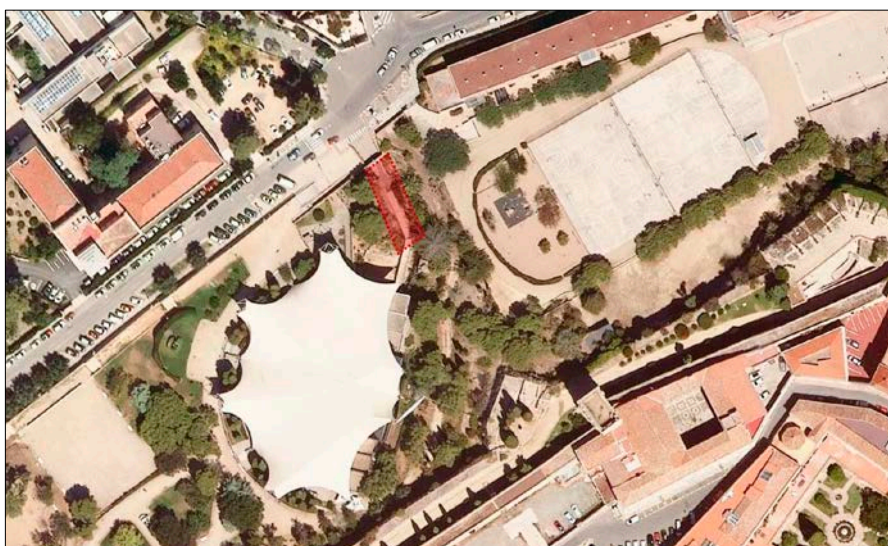

Figura 1 | Ortofotomapa amb localització de l'àmbit d'intervenció
(Font: ICGC, Ortofoto 1: 2500).

Més concretament, l'àrea on s'ha desenvolupat la present intervenció es tracta d'una gran trinxera de 24 m de llargada, 6,35 m d'amplada i aproximadament 5,20 m de profunditat retallada en la pedra calcària i margosa de la zona. Aquesta es disposa en sentit nord-oest/sud-est i permet la connexió directa entre la via pública i l'escenari i àmbits adjacents del teatre. Actualment el fons d'aquest espai de trànsit es troba ocupada per una passarel·la temporal desmuntable (**Figura 2**).

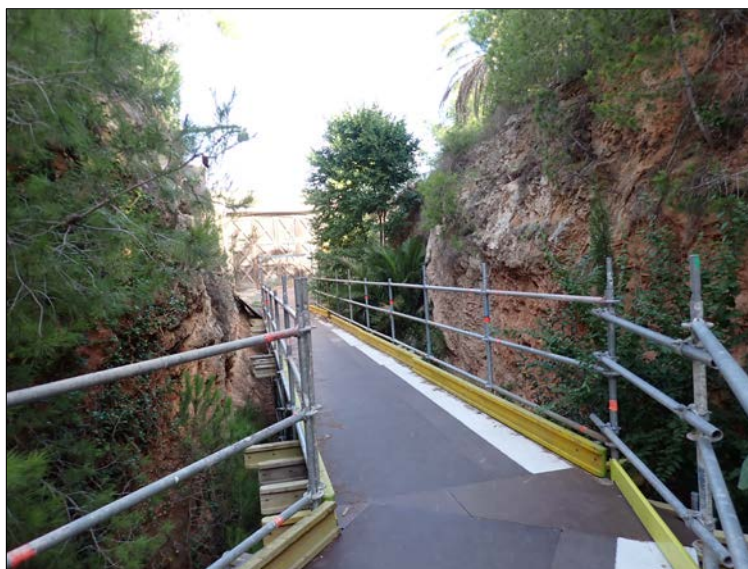

Figura 2 | Àmbit d'intervenció vist des del sud-est. Al fons, gran portalada de fusta que connecta amb l'avinguda de la Reina Maria Cristina.

Originàriament, el Camp de Mart era un espai de maniobres militars. L'any 1883 es va habilitar com a zona militar per la instrucció dels soldats de guarnició. Fins el 1932 va ser propietat del *Ministerio de la Guerra*. Mitjançant un conveni entre l'Ajuntament de Tarragona i el *Ministerio del Ejército*, els militars es van traslladar als nous quarters, construïts a l'Avinguda de Catalunya. L'Ajuntament, a banda de cedir els solars on es van construir els nous quarters, va aportar un quantitat en metàl·lic a canvi de la cessió dels antics quarters de Sant Agustí, el Camp de Mart, i una casa situada a prop del portal de Sant Antoni. Amb el trasllat dels militars, l'indret es va convertir en un lloc propici per a la instal·lació eventual de veles de circ i barraques de fira, així com d'altres estructures efímeres.

L'any 1948, l'arquitecte municipal Josep Monravà López va rebre l'encàrrec de projectar un auditori al Camp de Mart. L'auditori de Monravà, de planta rectangular, tenia capacitat per a 1.204 persones i es recolzava directament a la muralla. El projecte es va desestimar. L'any 1954, el Camp de Mart va ser l'indret escollit per celebrar els festivals d'estiu de la ciutat. Per fer-ho, va caldre instal·lar unes graderies i escenaris desmuntables amb capacitat per a 2.400 espectadors. El 1958, després de 4 anys de representacions dels festivals d'estiu i d'unes despeses anuals de 300.000 pessetes per a la instal·lació i posterior desmuntatge de les graderies, es va decidir redactar un nou projecte de teatre auditori. Així doncs, l'any 1969, l'arquitecte municipal Manuel Lamich i Fontanet va dissenyar un teatre auditori a l'aire lliure, de tipus grecolatí, inspirat en *Teatro Verde* de l'illa de San Giorgio Maggiore, a Venècia. L'auditori de Lamich, duplicava l'aforament del projectat per Monravà: 2.092

espectadors en grades fixes i 480 en grades suplementàries, i tenia dos premisses essencials: la muralla i la Torre de l'Arquebisbe en serien el teló de fons, i la graderia no havia de distorsionar la perspectiva del Passeig Arqueològic, per tant, havia d'estar soterrada respecte la rasant del parc. Els treballs de construcció del teatre auditori, finançats per l'Ajuntament de Tarragona i el *Ministerio de Información y Turismo*, van comportar l'excavació de 20.000 m³ de terres i roca per poder obtenir un forat de forma cònica invertida on construir l'edifici, situat uns 15 m per sota del nivell de muralles.

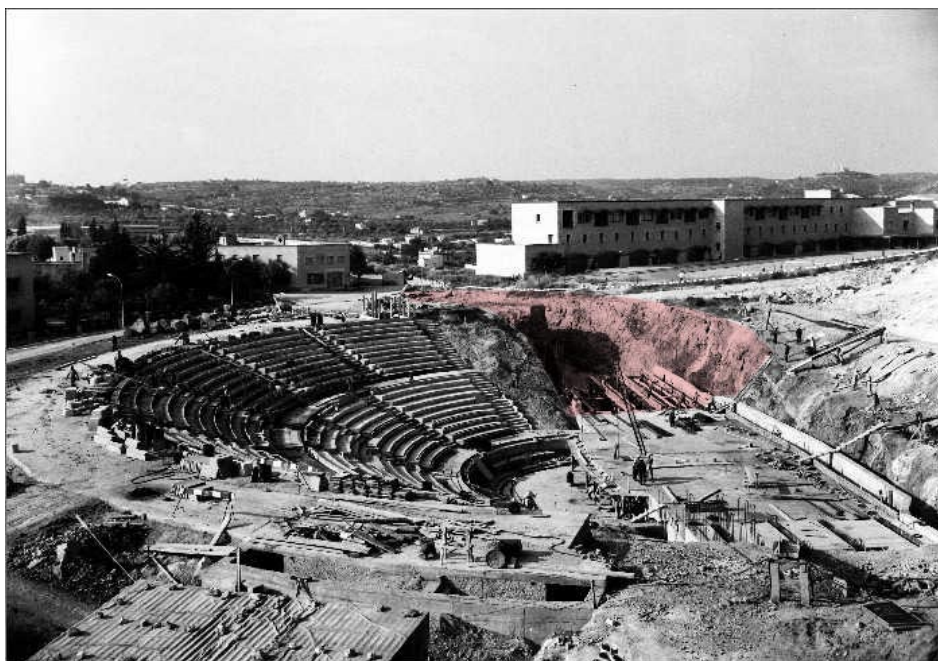

Figura 3| Instantània obtinguda durant les obres de construcció de l'auditori: en rosat, gran trinxera d'accés a l'escenari des de l'avinguda Reina Maria Cristina (Foto Raymond, 1945-1960, AHT, codi fons: AFT330-55)
(Imatge consultada a través de <https://arxiusenlinia.cultura.gencat.cat>).

Fruit d'aquests rebaixos fou la creació, en el lateral nord-occidental de l'escenari del passadís de connexió amb l'avinguda de la Reina Maria Cristina, punt on s'ha desenvolupat la intervenció arqueològica (**Figura 3**). Al projecte de Lamich es preveia que l'escenografia, estructures i altres materials necessaris per realitzar els espectacles entressin des de l'Avinguda de la Reina Maria Cristina fins l'escenari del teatre a través d'un aparcament de vehicles subterrani situat a la banda nord del Camp de Mart. Aquest aparcament no es va acabar cobrint i soterrant, i va esdevenir un pati al nivell del pis inferior al de l'escena. Des d'aleshores, aquests materials per fer els espectacles s'han hagut de portar a través d'aquest pati, primer superant el desnivell fins a l'escenari, amb un muntacàrregues, i durant els darrers 25 anys, amb el lloguer d'unes passarel·les d'estructura metàl·lica d'uns 60

metres que, salvant els diferents desnivells, ha permès l'accés fins a l'escena amb caixes amb rodes.

El dia 11 de juliol de 1970 es va inaugurar el Teatre Auditori del Camp de Mart i la urbanització del seu entorn. L'acte inaugural va ser presidit pel ministre de *Información y Turismo* del règim franquista: Alfredo Sánchez Bella. El teatre auditori disposava de graderia, escenari rectangular i fossa d'orquestra utilitzable com a platea. L'any 1993, en ocasió de la celebració del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica a Tarragona, la càvea i l'escenari del Teatre Auditori del Camp de Mart es van cobrir amb una carpa tensada de PVC, projectada per l'empresa italiana Tensoforma Trading, amb disseny i projecte arquitectònic de Stefano Bertino i Caloggiero Celeste. A més, el recinte es va tancar amb reixa, resultant una finca d'uns 8.250 m² de superfície.

4. SÍNTESI HISTÒRICA I ARQUEOLÒGICA DEL SECTOR

En època romana, l'espai ocupat actualment pel Camp de Mart es trobava en una àrea suburbial situada a l'extrem nord-occidental del recinte emmurallat de la ciutat. Les evidències arqueològiques que en tenim corresponen principalment a elements que haurien format part del sistema d'abastament d'aigua de Tàrraco. La recerca històrica i arqueològica ha vinculat aquestes estructures al conegut com **aqüeducte del Gaià**, construït en època augustal. Els treballs de prospecció i documentació de l'aqüeducte del Gaià en el marc del projecte d'investigació *Els aqüeductes romans de Tàrraco*, han evidenciat que aquest sistema està format per dos aqüeductes: un que captaria les aigües a Puigpelat (anomenat *Aqua Augusta* arran de la troballa d'una inscripció epigràfica relacionada) i un que les recolliria prop del Pont d'Armentera. Les dues conduccions, de cronologies diferents, tenen el seu punt de confluència a Puigpelat (LÓPEZ/ PUCHE 2021, 8). Arribat a Tarragona, a la zona de la muntanya de l'Oliva, l'aqüeducte del Gaià es dividia en dos ramals: un que creuava l'actual carrer d'Antoni Rovira i Virgili i un altre que es dirigia a la Part Alta. Del ramal que es dirigeix a la Part Alta, en tenim notícia a partir d'una intervenció arqueològica efectuada l'any 1966 per José Sánchez Real. Les obres de construcció d'un xalet van posar al descobert dos basaments de carreus sobre els quals s'assentarien els pilars d'un aqüeducte que transportaria l'aigua des de la muntanya de l'Oliva fins a la Part Alta de Tarragona entrant pel Camp de Mart.

En el treball de J. Sánchez Real sobre l'aqüeducte de les Ferreres (SÁNCHEZ REAL 1993), l'autor presentava un planell esquemàtic amb la localització dels diversos trams d'*specus* que encara eren visibles abans de la urbanització de l'Eixample Nord i de la reordenació del Camp de Mart. En la zona específica del Camp de Mart, hi figuren tres trams del que sembla una única canalització amb orientació NE-SO, que transcorreria en paral·lel a la muralla, per sota de la torre de l'Arquebisbe i prop del portal del Roser. Una segona conducció es correspon amb el fragment d'aqüeducte del Gaià situat sota la contramuralla o *falsabraca*. J. Sánchez Real, P. Pujante Izquierdo i R. Palau Bages en feien la següent descripció: «*Situado en el Campo de Marte con una orientación NO-SE, actualmente sólo puede apreciarse un corto fragmento (2,60 m de longitud en el cajero derecho) que se introduce, en dirección a la ciudad, atravesando el Fortín Negro y la muralla romana que discurre por este sector (...) La obra, realizada en opus incertum, conserva parte de la solería, de la que se aprecia su preparación sin que se perciba rastro alguno del revestimiento de signinum característico de estas construcciones. Delimitando ésta, los dos hastiales laterales (de 0,50*

m de potencia) definen una caja de 1,07 m de ancho, cubierta por una bóveda de cañón realizada con la misma técnica constructiva. Una limpieza del sector y la excavación del interior de la caja permitirían una mejor apreciación de toda la estructura que podría conservar, incluso, las capas de revestimiento que se disponían superpuestas con el fin de impermeabilizar la construcción» (SÁNCHEZ REAL ET. AL. 1994, 108-109).

Finalment, Sánchez Real marca una tercera conducció amb orientació NE-SO, la qual estaria associada a una estructura de planta rectangular: *«Cercanos a este tramo y en el mismo solar donde hoy se sitúan el Campo de Marte y el Colegio San Pablo, fueron documentados otros restos de conducción, así como los correspondientes a un depósito distribuidor, restos que desaparecieron con la urbanización del sector sin ser documentados previamente»* (SÁNCHEZ REAL ET. AL. 1994, 108-109). Aquest dipòsit distribuïdor, per la seva relació amb una sola conducció de sortida i en base a les característiques la seva estructura interior, creiem ha d'identificar-se amb una *piscina Limaria*.

Pel que fa al recinte fortificat d'època romana, aquest estava reforçat per diverses torres de planta rectangular. D'aquestes torres, se'n conserven tres: la torre de la Minerva, la del Cabiscol i la de l'Arquebisbe o del Paborde. A redós de les torres del Paborde i de Cabiscol existeixen dues portelles més. La primera, coneguda com la porta del Paborde, dels Templers o la porta falsa del Palau estava defensada per una lladronera de factura medieval, de la qual encara resten els suports (MENCHÓN/ MASSÓ 1998, 67). La **torre de l'Arquebisbe** es tracta d'una torre romana corresponent a la «primera fase» de fortificació. És de planta rectangular i presenta més de vint metres d'alçada. La part medieval de la fortificació està formada amb carreus, alguns encoixinats, i amb marques de picapedrer, i a l'interior mostra una sala coberta amb volta de carreus apuntada. Encara són visibles elements com mènsules sota l'arrencada de la volta, base d'un trespol, i part d'una escala de caragol posterior. Exteriorment hi ha una gran finestra de mig punt amb esqueixat i es corona amb un fris de merlets sota el qual hi ha un triple fris d'espitlleres així com l'empremta d'un possible cadafal. Si bé s'ha datat tradicionalment en època baixmedieval, l'aparell constructiu, el tipus de merlets, el finestral de mig punt esqueixat i la coberta de volta apuntada de carreus, fan replantejar-se la datació i pensar en una cronologia més antiga, entre els segles XII i XIII (MENCHÓN/ MASSÓ 1998, 70-72).

L'element més conegut d'aquest castell és la torre del Paborde, del Preposit o de l'Arquebisbe. La imatge actual és fruit del recreixement i remodelació de la torre romana que

es troba al costat d'una de les portelles de la muralla. En la documentació medieval torre i portella són denominades dels Templers. Aquesta referència apareix en diferents documents especialment baixmedievals i moderns, és a dir, posteriors a l'abolició d'aquesta ordre religiosomilitar, ocorreguda l'any 1312. Aquesta porta, coneguda també porta falsa del Palau estava defensada per una lladronera, de la qual encara resten els suports (ÍDEM 67). L'any 1151 l'arquebisbe Bernat Tort, a la carta d'institució de la canònica agustiniana de Tarragona, esmenta que havia fet construir un monestir en forma de fortalesa amb la finalitat d'allotjar els canonges i perquè es poguessin defensar dels corsaris sarraïns. En aquesta fortificació, possiblement ubicada a redós de la torre de l'Arquebisbe, tindrien el necessari per viure: cellers i graners als baixos, refetor, dormitori, cuina i sala capitular a la planta. Al costat del castell hi tindrien una capella dedicada a santa Maria, encara que els oficis de les festivitats importants s'havien de celebrar a la catedral. L'any 1391 l'arquebisbe Ènnec de Vallterra intentà traslladar la seu episcopal a la Pabordia perquè era molt necessari per a l'arquebisbe, senyor feudal de la ciutat, disposar d'una fortalesa contigua a més a un dels portals de la ciutat. L'any 1410 es va extingir la Pabordia i les rendes de la dignitat es van repartir entre altres càrrecs i dignitats catedralícies, passant el castell a mans episcopals. En el segle XVI els arquebisbes abandonaren el castell del Patriarca, i es van traslladar a l'antiga Pabordia ja que consideraven que el lloc era més apropiat per defensar-se dels avalots populars i de les incursions pirates (ÍDEM 72).

Amb l'esclat de la Guerra dels Segadors es van reforçar les muralles de la ciutat. Aquest fenomen es reflecteix clarament en la cartografia històrica, que recull de manera més o menys acurada les noves construccions defensives. En el plànol de Leonardo Ferrari, datat de la segona meitat del segle XVII, apareix ja representada la **falsabruga** o **contramuralla** com a fortificació avançada respecte la muralla medieval. Durant els primers compassos de la guerra es preparà un projecte de fortificació plasmat en la *Planta de la ciudad de Tarragona con sus nuevas [sic] fortificaciones*, datat entre els anys 1641 i 1642. Aquí apareixen les defenses existents en aquell moment: la muralla romana i medieval, conservada a la Part Alta, el baluards de Sant Antoni, el de Carles V i el de la Benedicció. A l'eixample siscentista es marca el tram de muralla de Santa Clara fins al corresponent baluard de les Monges, i d'aquí una cortina fins rere el convent dels franciscans, en la qual no es marca el baluard de Sant Pau. Pel que fa a les fortificacions projectades, es proposava construir un baluard davant de l'ermita de Sant Jeroni, al peu de la torre de Sant Magí; un baluard al peu de la del Cabiscol i una plataforma davant de la torre del Paborde/ de l'Arquebisbe (IBÍDEM 97).

Ja en el segle XIX, Tarragona hagué de resistir al setge de les tropes napoleòniques amb les seves velles fortificacions, inclosa la tenalla de Sant Carles i el baluard de Santa Bàrbara. En el *Plano de la Ciudad de Tarragona: recopilado en los días 24 y 25 de Agosto de 1813*, obra de l'enginyer militar Tadeo Ferrer, en el semibaluard sota del de Santa Bàrbara hi situa la *B(ateri)a de la Campana* (*Ibídem*, 110-111). Per tant, hem d'imaginar aquest lloc com un espai amb diverses peces d'artilleria destinades a fer foc a l'enemic. Un segon plànol, també datat de l'any 1813, reflecteix les destruccions causades per les explosions que tingueren lloc el 19 d'agost de 1813 quan l'exèrcit francès abandonà la ciutat.

Que Tarragona deixés de ser considerada plaça militar durant la segona meitat del segle XIX no significà que la ciutat es desmilitaritzés. L'exèrcit continuà acantonat a la capital de província. L'esplanada enfront de la tenalla de Sant Carles, als peus del Fortí Negre, es convertí en un camp de maniobres militars, inaugurat oficialment l'any 1871 i convenientment batejat com a Camp de Mart. Fins al 1932, aquest espai va romandre sota la custòdia del Ministeri de la Guerra. Aquell any, gràcies a un acord firmat entre l'Ajuntament de Tarragona i el Ministeri de l'Exèrcit, els militars es van traslladar als nous quarters, construïts a l'avinguda de Catalunya.

Un tercer element patrimonial present en aquest sector fora muralles és el tram final de la **mina de l'Arquebisbe**. Aquesta conducció d'aigua comença amb una zona de captació dins el terme de Puigpelat i, amb un recorregut de més de 28 km a través de diversos municipis arriba a la ciutat de Tarragona. A partir de Nulles i Vallmoll ja és gairebé superficial fins al final a excepció d'algunes galeries dins el terme de la Secuita. Després d'una petita incursió al Catllar, obligada per la recerca del mínim pendent, arriba als Pallaresos i d'aquí, a Tarragona. Aquesta estructura hidràulica fou construïda en el segle XVIII, impulsada per l'arquebisbe Joaquín Santiyán que tenia la intenció de restaurar l'aqüeducte romà. L'obra fou culminada pel seu successor, l'arquebisbe Francesc d'Armanyà. Sembla que l'aqüeducte romà recuperat comença al paratge de l'Hospitalet, al terme municipal de Puigpelat. La part inicial, quasi fins al poble de la Secuita, és de nova factura i res té a veure amb l'aqüeducte romà. La Mina de l'Arquebisbe comença la seva coincidència de traçat amb l'aqüeducte romà al nord del nucli de la Secuita (CLIMENT 1998,193-194).

Mentre que el recorregut del tram "rural" de la mina és molt ben conegut, el darrer segment de la conducció, el d'entrada a la ciutat, ho és menys. L'expansió urbana de la ciutat en el seu Eixample Nord així com la construcció d'importants infraestructures viàries (com ara l'autovia A-7) han provocat en molts casos la seva desaparició. Afortunadament, comptem

amb els resultats d'una intervenció arqueològica que es dugué a terme al solar que ocupava la casa de Sant Josep (carrer Pintor Ignasi Mallol, 1). Aquesta zona es correspon amb el tram final del pont d'arcs que es va construir el 1798 per enllaçar el dipòsit de l'Oliva amb el jardí del Palau Arquebisbal, punt des d'on sortien els ramals de distribució per tota la ciutat (ROIG/ PALAU 2022). Els investigadors identificaren en l'estructura diverses fases d'utilització i reforma. Les tres primeres, les més antigues, s'emmarquen dins el segle XIX. A la fase constructiva inicial pertanyen la gairebé totalitat dels elements que a dia d'avui conformen l'aqüeducte. Aquest element està format per pilars conformats per carreus de pedra i imposta a mode de capitell que sustenten unes arcades de fàbrica de maó massís. Per sobre d'aquests, dos murs defineixen la construcció, construïts amb pedra local sense treballar, amb algun maó i també morter de calç. Dins aquesta massa es disposa la conducció, a base de tubs ceràmics amb vidriat interior de color groc, col·locats linealment, de forma successiva (de 14 cm de diàmetre interior i amb un gruix de la paret de 5 cm), i perfectament encaixats entre dos mitjos carreus simètrics (tant de pedra tipus Mèdol com de tipus llisós) (IBÍDEM 194).

L'any 1814 la conducció fou reparada per l'arquebisbe Romualdo de Mon y Velarde arran del dany que sofrí durant la guerra del Francès. En aquesta segona fase documentada durant la intervenció, s'instal·là una segona conducció ceràmica per sobre de la conducció original, a 55 cm, i a tan sols 15 cm de la part superior de la caixa que protegeix la conducció (IBÍDEM 195). Una segona reparació tingué lloc el 1830, impulsada per l'arquebisbe Antonio Echanove y Zaldívar. Aquesta consistí en la substitució dels canons ceràmics per tubs de plom i ferro (RECASENS 2011, 72). Aquesta nova conducció es trobava a una cota superior (a 70 cm respecte la part superior de la caixa que protegeix la conducció del 1798) i estava formada per tubs de ferro (de 2 cm de gruix i 13 cm de diàmetre interior) lligats amb plom, protegits per una caixa d'obra a base de pedres, algun fragment ceràmic (maons) i morter de calç.

Els treballs arqueològics detectaren més fases caracteritzades per l'ús de canonades metàl·liques, totes elles instal·lades a la part superior de l'aqüeducte. Destaca la de la fase 4 (anys 1895-1899) que es diferencia de les anteriors perquè no continua més enllà del límit d'intervenció, sinó que acabava en un petit dipòsit de planta rectangular amb revestiment hidràulic. Al costat oest d'aquest, una canalització portava les aigües vers un pou, el qual estava protegit per una arqueta de maons i morter de calç. Aquesta nova canonada també es diferenciava de les anteriors, perquè ja no depenia del sífo, sinó que disposava de bombes mecàniques per fer arribar l'aigua allí on calgués (IBÍDEM 196).

5. OBJECTIUS I METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA

Els objectius de la intervenció arqueològica han estat:

- La comprovació arqueològica dels perfils que limiten l'actual accés al Camp de Mart des de l'Avinguda de la Reina Maria Cristina.
- En cas de localitzar estructures arqueològiques, vetllar per la preservació dels seus valors culturals i procedir a la seva correcta documentació i registre.
- En cas que les estructures arqueològiques localitzades interfereixin amb el projecte constructiu, executar les actuacions que determini l'arqueòloga territorial dels Serveis Territorials a Tarragona del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

A nivell metodològic, la intervenció arqueològica ha consistit en l'observació i anàlisi dels perfils rocosos visibles a l'interior del rebaix on es troba instal·lada la passarel·la provisional que condueix a la part posterior de l'escenari del teatre per tal de comprovar si existeixen evidències d'estructures arqueològiques. Durant la intervenció, el tècnic arqueòleg ha documentat els vestigis estructurals localitzats principalment en el talús nord-oriental. En la observació i anàlisi dels perfils s'ha dut a terme un estudi d'arqueologia vertical, és a dir, s'han identificat les Unitats Arquitectòniques (UA), aquells elements arquitectònics que podem distingir pels seus materials i tècniques constructives, pel seu color, pel seu acabat, etc. Aquestes unitats estratigràfiques reben la consideració d'estrats verticals i, per tant, també en distingirem les superfícies i contorns.

Pel que fa a la documentació gràfica, s'ha realitzat un reportatge fotogràfic dels elements estructurals identificats (Annex 2). D'altra banda, i com a part del procés d'anàlisi dels perfils, s'ha dut a terme un aixecament fotogramètric per a determinar la forma i extreure les mides dels elements que es puguin identificar. L'aixecament fotogramètric ha servit com a base per a l'elaboració de la planimetria arqueològica dels alçats dels perfils del rebaix (Annex 1, núm. 3 i 4).

6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS I RESULTATS

En primer lloc cal destacar que la intervenció arqueològica de documentació ha aportat resultats positius, és a dir, s'han identificat restes arqueològiques en el perfil nord-oriental de l'àmbit d'actuació (Annex 1, núm. 3). En el perfil oposat (costat sud-occidental) no s'ha visualitzat cap vestigi antròpic i, conseqüentment, aquí els resultats han estat negatius. En el perfil nord-oriental s'han detectat les restes d'una estructura lineal que es troba seccionada en tres trams (tram 1, tram 2, tram 3). Aquesta fou de ben segur destruïda quasi totalment durant la construcció del Teatre Auditori del Camp de Mart la segona meitat del segle XX. A continuació passem a descriure les característiques constructives de cada tram.

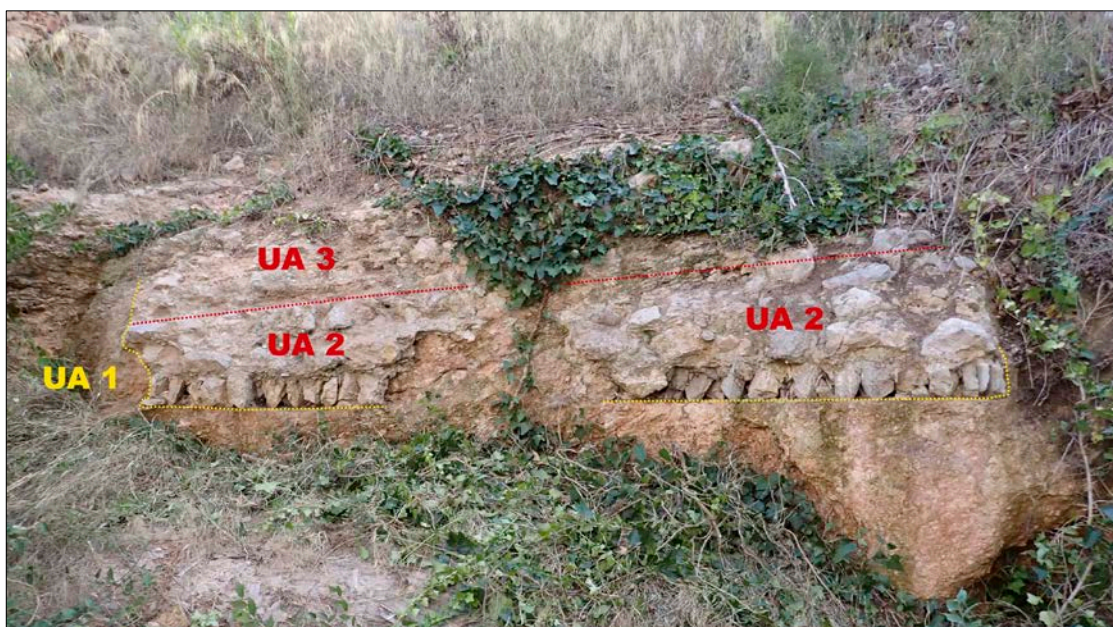

Figura 4| Visió frontal dels trams 1 i 2 de l'element lineal documentat en el perfil nord-oriental així com les unitats Arquitectòniques que el conformen.

6. 1. Tram 1

El tram 1 es localitza aproximadament a 3 m de distància de la porta d'accés oberta a l'avinguda Reina Maria Cristina. Aquest element amida 1,70 m d'amplada per 0,54 m d'alçada i presenta un gruix de 27 cm. La seva base es troba a la cota 58,05 - 58,06 msnm. S'observa com el que resta de l'estructura (el lateral nord-est i la base) està adossant-se a un retall practicat a la roca (UA 1, **Figura 5**). Tot i que es troba molt malmesa, és possible identificar dues parts constructives diferents. Per una banda, la base de l'estructura (UA 2),

formada per una filada de pedres carejades de mida mitjana col·locades verticalment i en sec sobre el retall UA 1, molt pla i regular. A sobre es troba una part integrada per dues filades de blocs de pedra carejada lligada amb morter de calç molt ric en àrids. Aquesta base presenta 0,65 m d'alçada. Per damunt d'aquest primer cos s'intueix un pla inclinat més regular, tot i que no podem assegurar que es tracti d'una característica constructiva o si bé és el resultat de la destrucció que sofrí l'element. Per sobre de la UA 2 hi ha un segon cos (UA 3) format per una capa de morter de calç amb graves de riu, d'uns 0,10 m de gruix, que recobreix el pla vertical del retall UA 1 (**Figura 6**).

Figura 5 | Detall de l'extrem sud-oriental del tram 1 on s'observa com la fàbrica de maçoneria (UA 2) es troba adherida al retall UA 1.

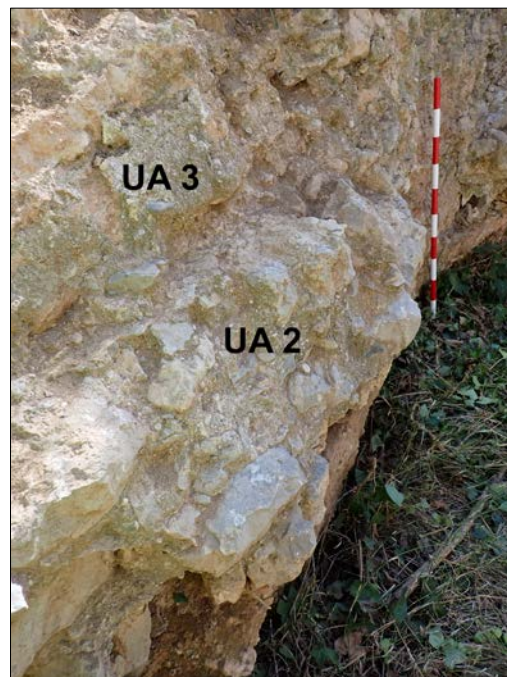

Figura 6 | Detall del pla regular sobre UA 2. A l'esquerra, capa de morter amb graves (UA 3) que recobreix el pla vertical de la roca (UA 1).

6. 2. Tram 2

El tram 2 es troba a 0,85 m del tram 1 i presenta les següents dimensions: 1,84 m de llargada, per 0,82 m d'alçada conservada i 0,96 m de gruix màxim preservat (**Figura 4**). La seva base es troba a la cota 58,10 - 58,12 msnm. De la mateixa manera que en el tram 1, s'observa l'existència d'un retall a la roca (UA 1) contra el qual s'adossa l'estructura de maçoneria. El cos inferior o UA 2 mesura uns 0,65 m d'alçada. La seva part més profunda està definida per una filada de blocs carejats col·locats en vertical els quals no es troben

units entre ells amb morter (**Figura 7**). Damunt d'aquesta primera filada s'observen tres rengleres més o menys regulars de pedres lligades amb morter de calç, algunes desbastades, d'altres sense treballar. En aquest tram és més difícil identificar un pla regular sobre la UA 2, tal i com ocorre amb el tram 1.

Figura 7 | Vista frontal del tram 2. S'observa clarament la filada de pedres verticals a la base de l'estructura.

6. 3. Tram 3

El tram 3 es localitza a 2,6 m de distància respecte del tram 2 i a una alçada major. Pel que fa a les seves dimensions, aquest element mesura 3,49 m de llargada per 0,47 m d'alçada (**Figura 8**). La seva base es troba a la cota 59,15- 59,17 msnm. El tram 3 és el que presenta un estat de conservació més precari ja que només resta *in situ* part de la UA 2 que s'adossa al retall UA 1. No obstant això, és possible veure la filada inferior de pedres col·locades en sec i, sobre seu, una amalgama desordenada de blocs de pedra amb morter de calç que rebleix la UA 1. Un dels trets a destacar és que el tram 3 sembla descriure un recorregut ascendent a jutjar per la seva posició més elevada respecte els trams 1 i 2.

Figura 8| Vista frontal del tram 3.

7. CONCLUSIONS

La intervenció arqueològica ha permès documentar les restes fragmentàries i segregades en tres trams diferents (tram 1, tram 2 i tram 3) de la mina de l'Arquebisbe. Aquesta interpretació es fonamenta quasi exclusivament en el context i localització de dites restes ja que a nivell formal es tracta d'elements profundament afectats per accions destructives realitzades durant la segona meitat del segle XX.

En primer lloc, les estructures documentades estableixen una clara alineació amb l'aqüeducte provinent del dipòsit de l'Oliva i amb les restes de la mina existents dins del recinte del Camp de Mart. Aquestes es troben conservades també fragmentàriament i es localitzen a la part baixa de la *falsabrega* sota del Palau Arquebisbal (**Figura 10**). Els tres trams documentats formen part d'una sola estructura lineal la base de la qual va guanyant alçada a mesura que es dirigeix cap al sud-est (58,06- 58,12-59,17 msnm).

Figura 9| Ortofotomapa amb indicació en blau del recorregut de l'aqüeducte que neix del dipòsit de l'Oliva. En groc, el tram final de la conducció, la qual enllaçaria l'aqüeducte amb el distribuïdor del Palau Arquebisbal. En vermell, situació dels trams documentats durant la intervenció (Font: ICGC, Ortofoto 1: 2500). A la dreta, restes de la conducció conservades prop de la *falsabrega* i dins el recinte del Camp de Mart.

Aquest segment final de la mina està també àmpliament documentat en la cartografia històrica (**Figura 10**). En el *Plano del Puerto y Plaza de Tarragona* de l'any 1813 apareix representat entre els fortins del Rei i Sant Pere fins a la *falsabrega*. En un plànol més recent, datat del 1872, també hi figura representat aquest darrer tram de la canalització.

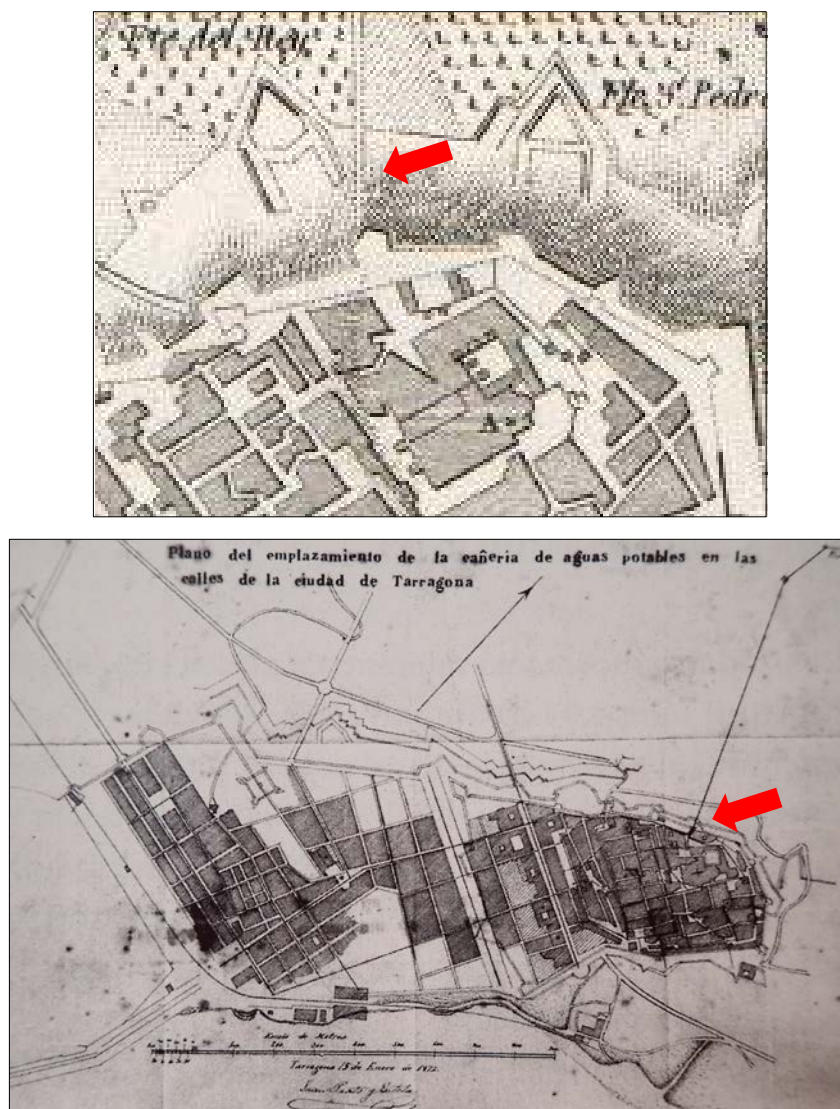

Figura 10| A dalt, detall del *Plano del Puerto y Plaza de Tarragona (1813)* on s'observa el tram de mina de l'Arquebisbe que ascendiria en direcció a la falsabruga enfront del Palau Arquebisbal (Font: Biblioteca Virtual de Defensa). Sota, *Plano del emplazamiento de la cañería de aguas potables en las calles de la ciudad de Tarragona (1872)* (Font: ORTUETA 2002, 78). Indicat amb una fletxa, el segment de canalització del qual les restes documentades formarien part.

Pel que fa als aspectes constructius dels trams documentats en el present estudi, són poques les evidències de les quals disposem per poder reconstruir la seva configuració original. Creiem que es tractaria d'una estructura soterrada o semisoterrada, possiblement construïda dins d'una àmplia trinxera excavada al terreny natural, de com a mínim 0,96 m d'amplada. A dia d'avui només resten evidències del lateral nord-oriental d'aquesta trinxera (UA 1) així com de part de l'estructura de paredat de morter de calç (UA 2) que degué servir de base per a la col·locació del canó ceràmic que conduiria l'aigua (UA 3). Tampoc no

podem aventurar-nos en l'assignació d'una datació clara per a la conducció ni de quina fase d'utilització de la mina de l'Arquebisbe formaria part.

8. BIBLIOGRAFIA

CIURANA, J.; CRUZ, I.; MENCHÓN, J. 2011: *Intervenció arqueològica a Tàrraco. Fòrum provincial. Carrer de la Civaderia, 2 (Tarragona)*. Memòria inèdita.

CLIMENT, X. 1998: «El Pla Especial de Protecció d'Infraestructures de la Mina de l'Arquebisbe», *L'aigua a la història de Tarragona. 200 anys de la seva arribada (1798-1998)*, Aigües de Tarragona, EMATSA, Tarragona, p. 183-194.

LÓPEZ, J.; PUCHE, J. M. 2021: «El projecte d'estudi dels aqüeductes de Tàrraco. Quatre anys d'investigació arqueològica», *Auriga. Revista de divulgació i debat del món clàssic*, 109, desembre 2021, p. 6-9.

MENCHÓN, J.; MASSÓ, J. 1998: *Les Muralles de Tarragona. Defenses i fortificacions de la ciutat (s. II aC- XX dC)*, Centre d'Estudis Històrics Guillem d'Oliver, Tarragona.

ORTUETA, E. 2002: *La conquesta de l'aigua a Tarragona. Proveïments i vessaments*, 10è Premi d'Història Gramunt i Subiela, Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2001, Col·lecció Morera d'Estudis Locals, Arola Editors, Tarragona.

PALMA DE MALLORCA, A. 1956-58: *Las calles antiguas de Tarragona (siglos XIII-XIX)*, 2 vols., Tarragona.

PAT 2007: MACIAS, J. M.; FIZ, I.; PIÑOL, LI.; MIRÓ, M. T.; GUITART, J. M. (Dir.) 2007: *Planimetria arqueològica de Tàrraco*, Institut Català d'Arqueologia Clàssica, Documenta 5, Tarragona.

RECASENS, J. M. 2011: *L'aigua a Tarragona. De la romanització a la industrialització*, Arola Editors, Ajuntament de Tarragona, Tarragona.

ROIG, J. F.; LUENGO, S. M. 2022: *Memòria d'intervenció arqueològica al solar número 1 del carrer Pintor Ignasi Mallol de Tarragona (Tarragona, Tarragonès)*. Memòria inèdita.

ROIG, J. F.; PALAU, R. 2022: «La mina de l'Arquebisbe al seu pas per l'antiga casa Sant Josep de Tarragona. Fases, reformes i noves conduccions», *Butlletí Arqueològic*, V, 44, Reial Societat Arqueològica, Tarragona, p. 187-209.

SÁNCHEZ REAL, J. 1993: «El método en la arqueología tarraconense. El acueducto de las Ferreras», *Quaderns d'Història Tarraconense* XII, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, p. 149-167.

TERRADO, P. 2021: *Ciutat, port i territori. Cartografia històrica de Tarragona (s. XVII – XIX)*, Autoritat Portuària de Tarragona, Tarragona.

Catàleg de Béns a protegir- Patrimoni Cultural. *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Tarragona*

<https://seu.tarragona.cat/poumCategoriaPublic/showPublicacion/2960?multiseu=>

IPAC Fitxes d'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya; Servei d'Arqueologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural.

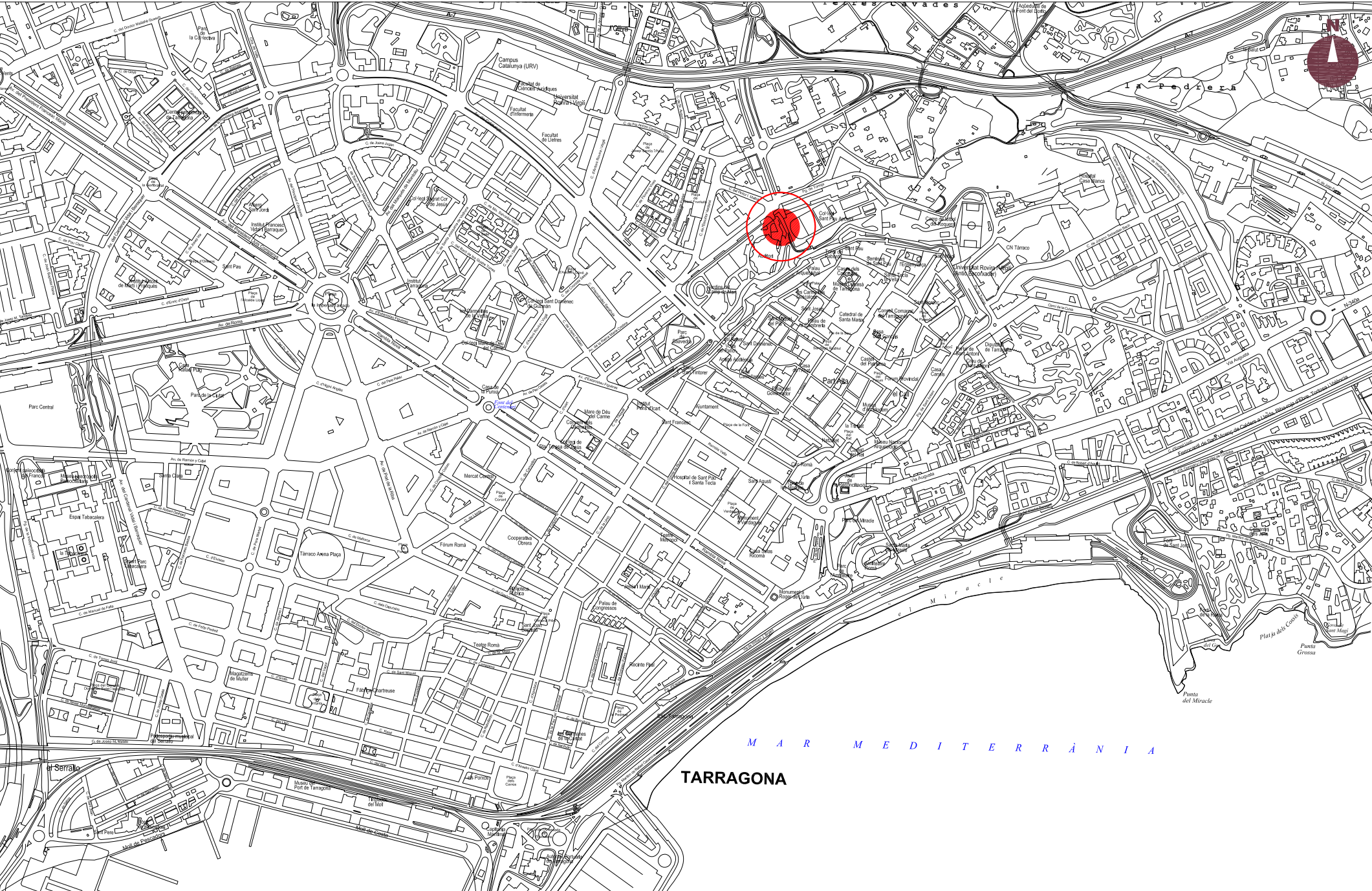
IPA Fitxes d'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya; Servei d'Arqueologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural.

PLANIMETRIA

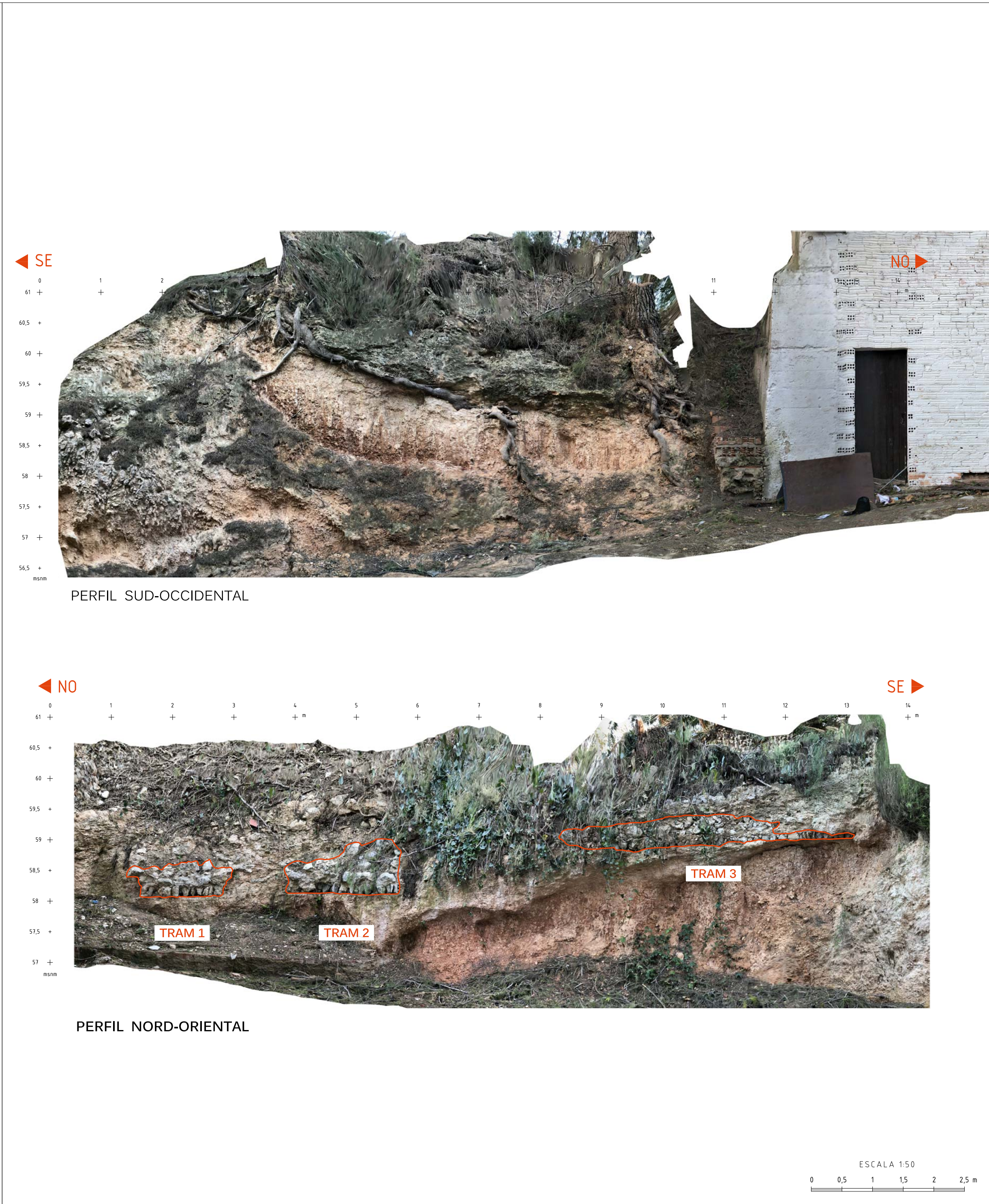
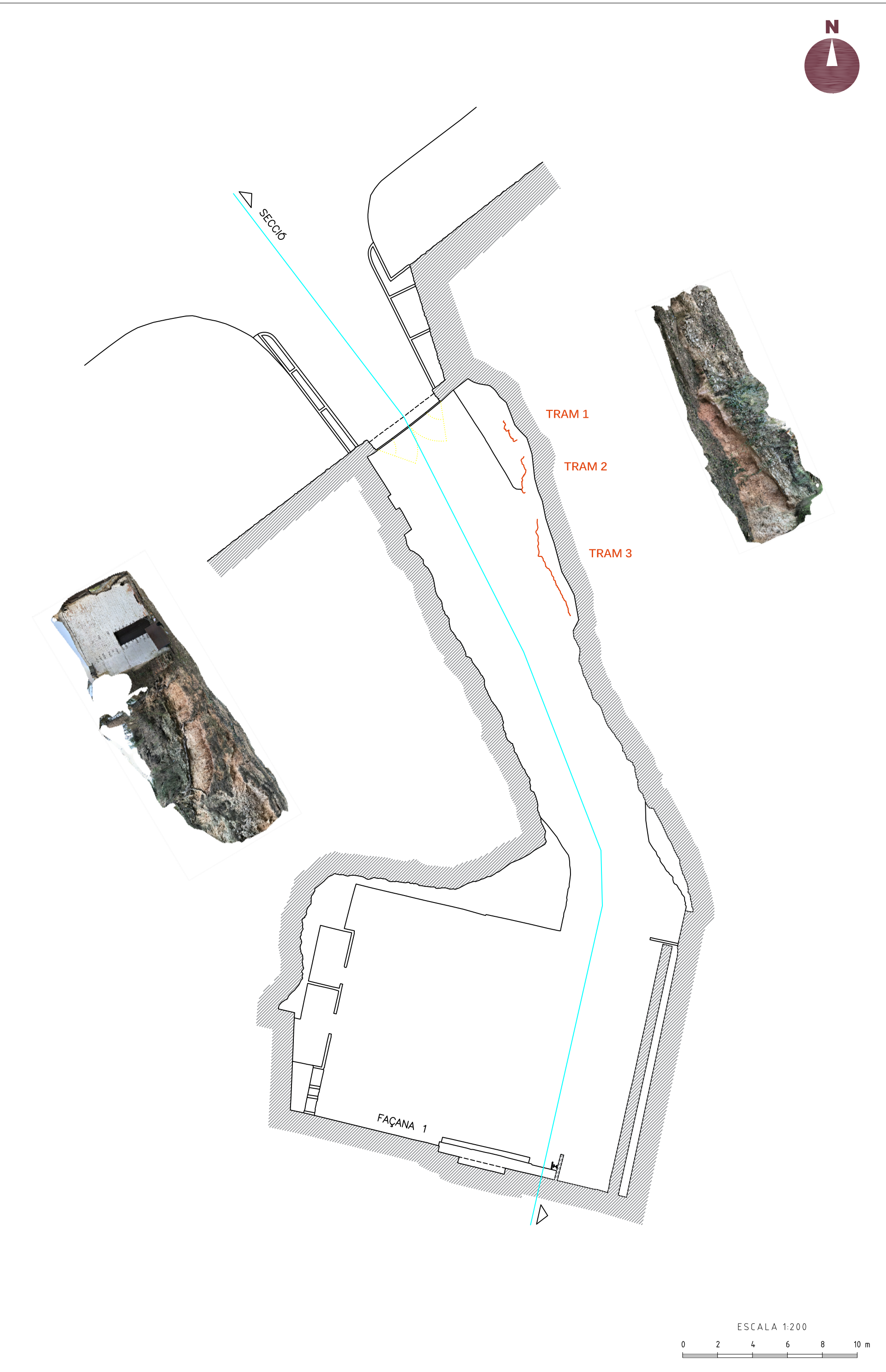
RELACIÓ DE PLÀNOLS

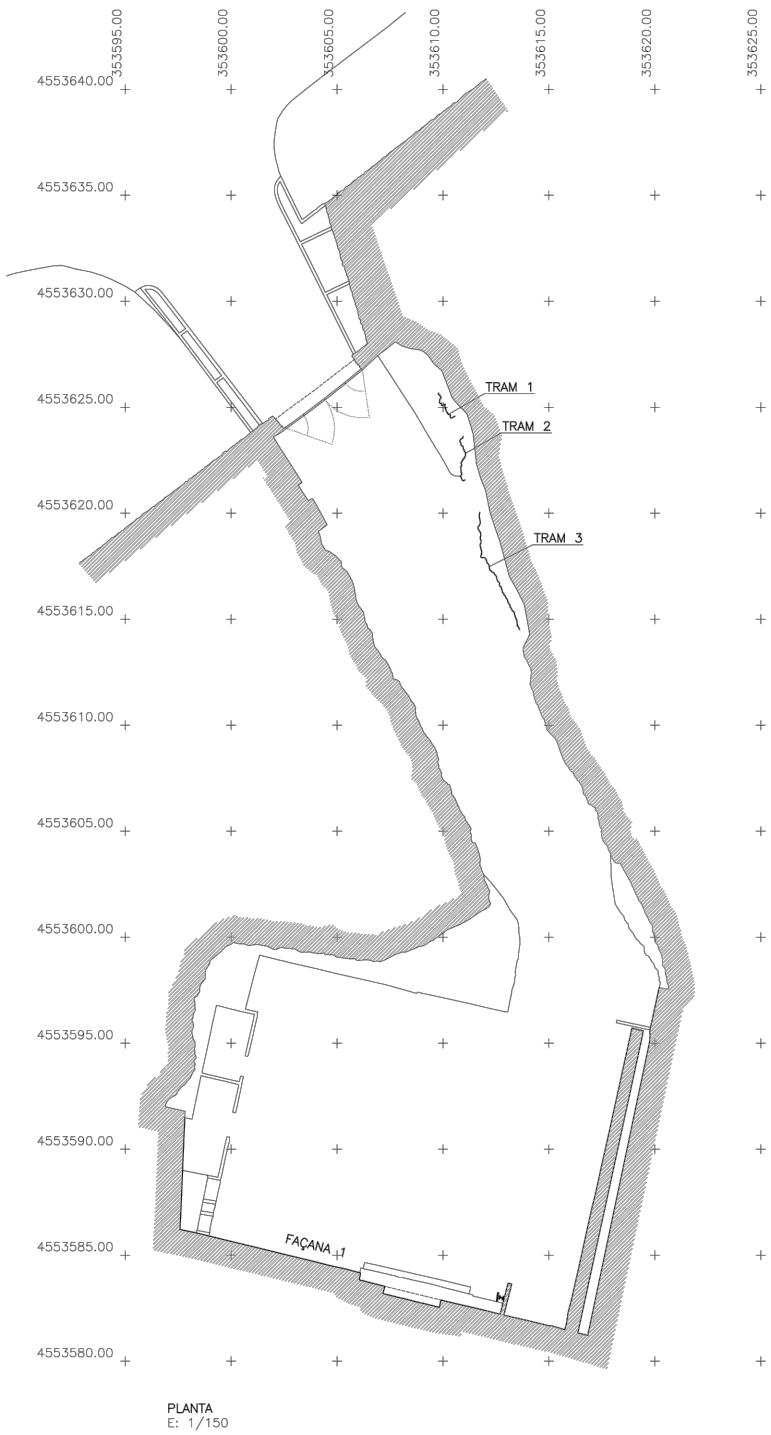
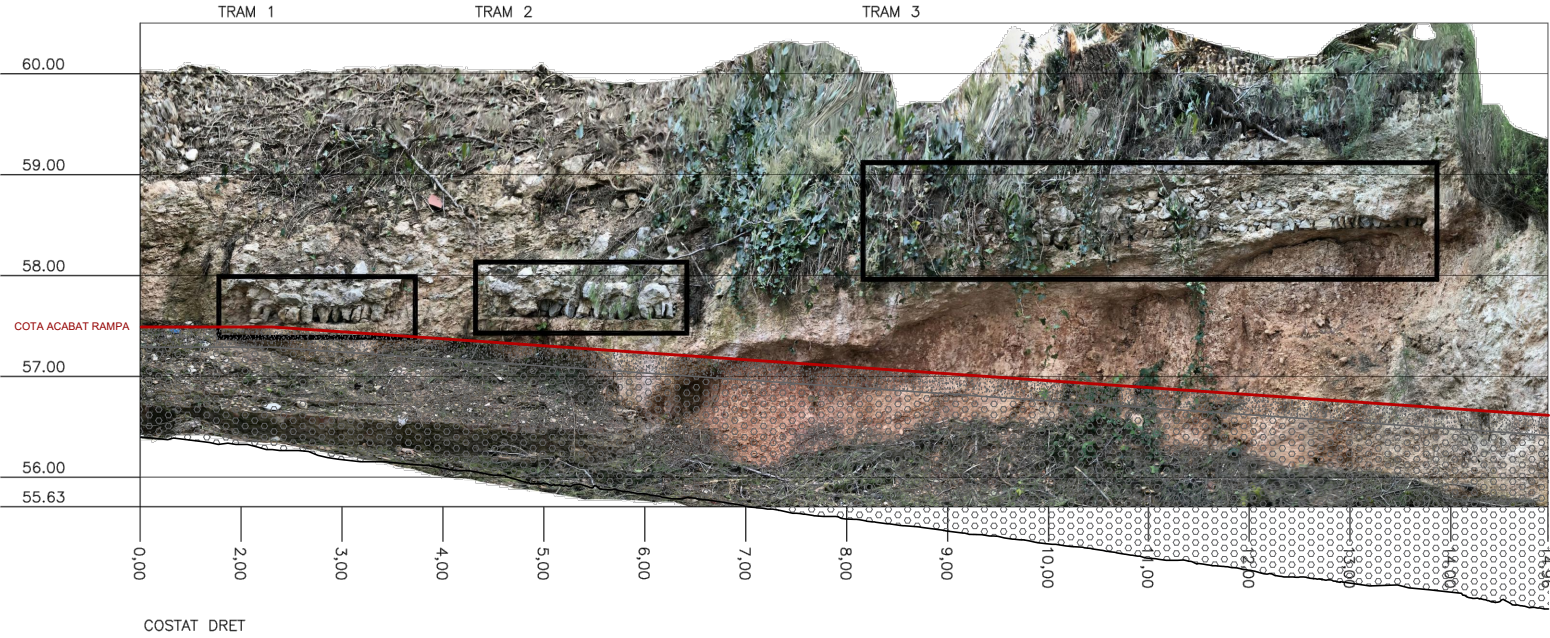
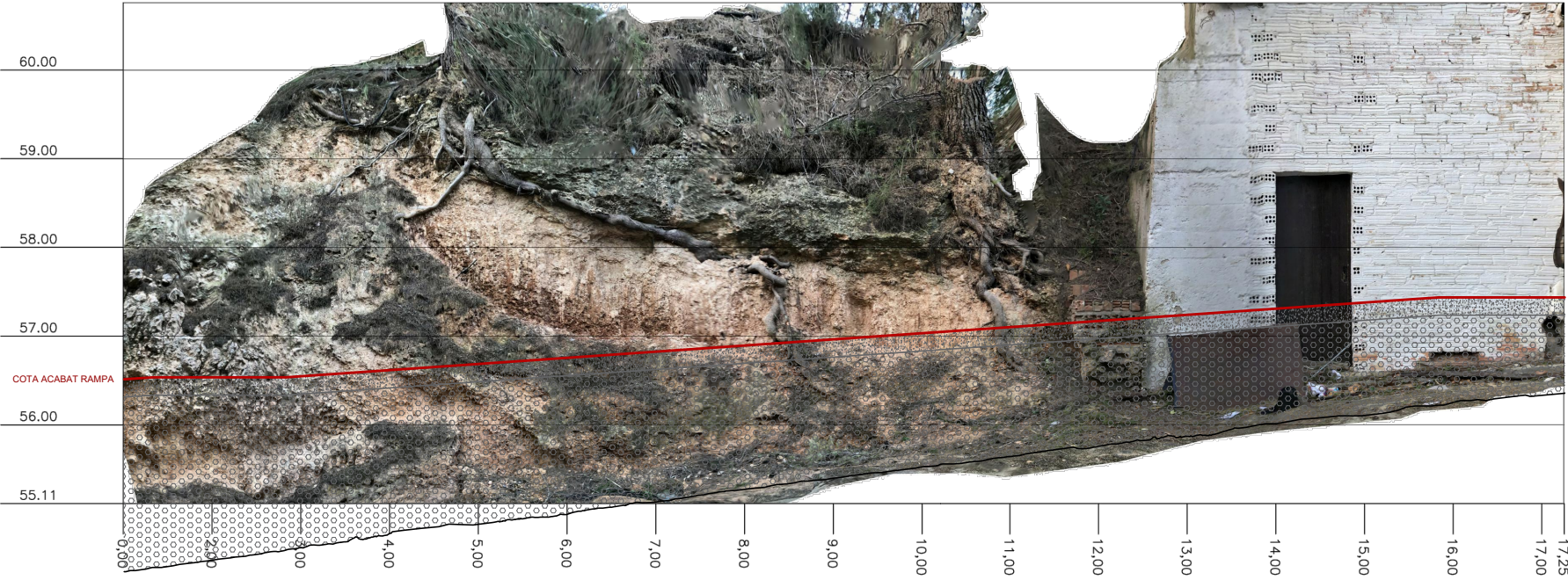
Núm.	Descripció	Format	Escala gràfica
1	Situació	DIN-A4	1:10.000
2	Emplaçament	DIN-A4	1:2.000
3	Ubicació i alçats dels perfils estudiats	DIN-A2	1:200/ 1:50
4	Superposició del projecte constructiu	DIN-A3	1:15

El plànol número 4 ha estat elaborat per l'arquitecte Xavier Gallego Seuba.

Superposició de la cota d'acabat de la rampa sobre els alçats fotogramètrics de l'informe d'arqueologia previ.

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

ÀMBIT D'INTERVENCIÓ

VISTES GENERALS

Foto 1. Entrada al recinte de l'auditori del Camp de Mart des de l'avinguda de la Reina Maria Cristina.

Foto 2. Vista del corredor des del sud-est.

Foto 3. Vista de la passarel·la des del sud-est.

Foto 4. Lateral nord-occidental de l'escenari on desemboca la passarel·la.

Foto 5. Perfil nord-occidental vist des de la porta d'accés.

Foto 6. Fons de la gran trinxera i passarel·la temporal.

ÀMBIT D'INTERVENCIÓ
PERFIL NORD-ORIENTAL

Foto 7. Tram 1 i tram 2 de les restes de la conducció presents en el perfil nord-oriental.

Foto 8. Tram 1 (al fons) i tram 2 (en primer terme) afectats pel rebaix que generà el corredor.

Foto 9. Vista superior del tram 1 (en primer terme) i tram 2 (al fons) (vista des del NO).

Foto 10. Restes del tram 1 encara adherides al perfil rocós (vista des del SE).

Foto 11. Vista frontal del tram 1.

Foto 12. Part superior del tram 1 (vista des del NO).

ÀMBIT D'INTERVENCIÓ

PERFIL NORD-ORIENTAL

Foto 13. Restes del tram 2 vistes des del NO.

Foto 14. Restes del tram 2 vistes des del NO.

Foto 15. Vista frontal del tram 2.

Foto 16. Part superior del tram 2.

Foto 17. Detall de la fàbrica de maçoneria de la part superior del tram 2.

Foto 18. Capa de morter de calç adherida al front rocós (tram 2).

ÀMBIT D'INTERVENCIÓ

PERFIL NORD-ORIENTAL

Foto 19. Restes del tram 3 visibles en el rebaix.

Foto 20. Restes del tram 3 vistes des del SE.

Foto 21. Restes del tram 3 vistes des del NO.

Foto 22. Vista frontal del tram 3.

DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials a Tarragona

Resolució CLT_2024_EXP_ARQ002PREV-8162 (2275 CU00056 2024/1-43042)
d'autorització d'una intervenció arqueològica preventiva a Tàrraco. Camp de Mart.
Accessibilitat (Tarragona, Tarragonès), segons el procediment establert en l'article 14 i
següents del Decret 78/2002, de 5 de març, del reglament de protecció del patrimoni
arqueològic i paleontològic.

ANTECEDENTS

El dia 24 de juliol de 2024 la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Tarragona va
examinar Projecte bàsic i executiu de Millora de l'evacuació d'incendis i l'accessibilitat al
teatre auditori del Camp de Mart, a Avinguda Maria Cristina, s/n Camp de Mart, de Tarragonai
va acordar el següent:

SUSPENDRE l'emissió de l'acord en relació amb el Nou volum d'accés i REQUERIR, a
l'empara de l'article 22.1.a) de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu
comú de les administracions públiques i 5.2 del Decret 276/2005, de 27 de desembre, de les
Comissions Territorials del Patrimoni Cultural que s'incorpori la documentació següent:

- Descripció escrita i planimètrica detallada del nou mòdul d'accés inclòs els materials,
instal·lacions o d'altres que puguin condicionar el volum, tipologia, morfologia i cromatisme
resultant.

AUTORITZAR la resta d'actuacions del Projecte bàsic i executiu de Millora de l'evacuació
d'incendis i l'accessibilitat al teatre auditori del Camp de Mart, a Avinguda Maria Cristina, s/n
Camp de Mart, de Tarragona (Tarragonès) amb les següents condicions:

- Cal que es realitzi una exhaustiva revisió i documentació dels perfils que limiten l'actual
accés des de l'Avinguda Maria Cristina.
- Cal que es dugui a terme el control arqueològic dels moviments de terres que afectin el
subsòl. La localització de restes d'interès arqueològic implicarà la seva excavació i pot
comportar modificació del projecte.

Fets

1. Amb data 24 de setembre de 2024 (reg. d'entrada núm. 9056/224295/2024), la senyora
Araceli Saltó Saura, representat de l'Ajuntament de Tarragona, sol·licita autorització per
dur a terme la intervenció preventiva d'excavació i documentació arqueològica a Tàrraco.
Camp de Mart. Accessibilitat, pel dia 30 de setembre de 2024 i proposa com a director de
la intervenció a l'arqueòleg Frederic Cervelló Rodas (EOS ARQUEOLOGIA, SCP).
2. En data 28 de setembre de 2024, l'arqueòloga territorial va emetre informe favorable
sobre la sol·licitud esmentada
3. En data 30 de setembre de 2024, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar
autoritzar la intervenció.

Motivació

Acord de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de 24 de juliol de 2024.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català
(DOGC núm. 1807).

Carrer Major, 14
43003 Tarragona
Telèfon 977 251 500
Fax 977 251 501

1

Doc. original signat per:
Lourdes Malgrat Escarp
30/09/2024

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web csv.gencat.cat fins al 30/09/2027

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

07DV4BVVRZPGGLZIGRNMH9YLQIPYN2YY

Data creació còpia:
30/09/2024 13:08:14

Pàgina 1 de 2

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials a Tarragona

- Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
- Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011); i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Resolució

Per tot això, **resolc**:

- Autoritzar** la realització d'una intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: Tàrraco. Camp de Mart. Accessibilitat (Tarragona, Tarragonès)

Persona o institució autoritzada: Ajuntament de Tarragona

Direcció de la intervenció arqueològica: Frederic Cervelló Rodas (EOS ARQUEOLOGIA, SCP)

Activitat autoritzada: documentació arqueològica

Termini de realització de la intervenció: 30 de setembre de 2024

Lloc de dipòsit provisional de les restes: dependències de l'empresa EOS ARQUEOLOGIA, SCP.

La intervenció arqueològica autoritzada haurà de ser realitzada en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient i d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

- Notificar aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant la consellera de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

P.d. Resolució CMC/254/2010, DOGC 12.2.2010

La directora dels Serveis Territorials

Carrer Major, 14
43003 Tarragona
Telèfon 977 251 500
Fax 977 251 501

2

Doc. original signat per:
Lourdes Malgrat Escarp
30/09/2024

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 30/09/2027

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

07DV4BVVRZPGGLZIGRNMH9YLQIPYN2YY

Data creació còpia:
30/09/2024 13:08:14

Pàgina 2 de 2